

‘We zijn optimistisch, maar ook realistisch’

In de buurtschap Enterbroek, nabij de A1 en het Twentekanaal, ligt erve Klein Peddemors. Paul en Janet Harink-Luttikhedde zijn tevreden pachters op deze melkveehouderij. “Dit is gewoon onze plek”.

Op erve Klein Peddemors heeft de voordeur geen functie. Het bezoek komt door de achterdeur. Zo gaat dat op het platteland en in het bijzonder in een gemoedelijke buurtschap als Enterbroek. Op korte afstand van elkaar en in goede harmonie pachten hier drie melkveehouders grond van Twickel. De karakteristieke zwart-witte luiken zijn herkenbaar maar door de minder centrale ligging, net over de Wierdense gemeentegrens, is er toch een andere band. “Ik ben echt wel Twickel-minded, vind het een prachtig landgoed maar heb niet het gevoel een pachter te zijn. Dit is gewoon onze plek”, zegt Janet Luttikhedde die samen met echtgenoot Paul plaatsneemt aan de keukentafel.

Historie

Erve Klein Peddemors en het naastgelegen Groot Peddemors zijn sinds 1772 in het bezit van Twickel. Samen met erve Hiltjesdam werden ze gekocht om op de landerijen de Twickelervaart te kunnen graven. Groot en Klein Peddemors liggen aan de Beumersweg. De naam verwijst naar Nicolaas Böhmer, die eind achttiende eeuw erve Klein Peddemors pachtte. Böhmer was een opmerkelijk man. Hij was oud-

herbergier van Carelshaven, maakte hardlopend naam als koerier van Carel George van Wassenaer Obdam en spioneerde tegen de Fransen. Honderd jaar geleden verhuisde de familie Luttikhedde vanuit Gelselaar naar Enter. Erve Klein Peddemors was toen een gemengd bedrijf met varkens, koeien en kippen. “En als bijverdienste venten

Twee generaties Luttikhedde leiden sinds vijftig jaar het bedrijf.

In 2016 is een melkrobot aangeschaft.

met aardappelen en eieren en biggen verkopen op de markt”, licht Janet toe. Voordien bewoonden verschillende generaties Kamphuis de boerderij. Nog altijd luidt de bijnaam van de Luttikheddes ‘Kamphoes’.

Bewoners

In de boerderij wonen drie generaties Luttikhedde. Vader Gerrit kwam eind jaren zestig aan het roer te staan. Hij investeerde in het bedrijf door de bouw van een varkensschuur en de aankoop van grond. Nog altijd helpen hij en zijn vrouw Hanna bij allerlei klusjes op en rond het erf. In 2002 deden Janet (49) en echtgenoot Paul Harink (49) hun intrede in de maatschap en in 2010 namen ze het bedrijf over. Ze hebben twee zonen; Jochem (15) en Thijs (17) maar het is nog niet duidelijk of één van hen het bedrijf later wil overnemen. Paul: “Ze tonen veel interesse maar ze zijn breed geïnteresseerd in techniek. Het zou mooi zijn als ze het willen, maar het is vooral belangrijk dat ze iets gaan doen waar ze plezier aan hebben.”

Bedrijfsvoering

Het bedrijf telt 70 melkkoeien en 35 stuks jongvee. Paul en Janet hebben in 2004 afscheid genomen van de varkens. “De stallen waren verouderd en ons hart ligt meer bij het rundvee. Het groot brengen van kalfjes met weinig gezondheidsproblemen geeft veel plezier. Dat gevoel dat je hebt als je tussen de koeien in de wei loopt, daar leef je voor.” Er is de beschikking over 35 hectare grond, waarvan 15 ha van Twickel wordt gepacht. “We willen graag wel meer grond, het liefst van Twickel, maar dat is in deze omgeving moeilijk.” Meer grond is alleen rendabel als er ook meer koeien gehouden mogen worden, want het inkomen wordt grotendeels bepaald door de hoeveelheid melk. “Alles wordt duurder, maar de melkprijs gaat niet omhoog. Dus de kostenstijging kunnen we alleen met extra liters opvangen.” Om één koe extra te mogen houden, moet er voor 7000 euro fosfaatrechten worden gekocht. De veestapel moet in verhouding staan tot de hoeveelheid grond om zoveel mogelijk zelfvoorzienend te blijven. De vergunning en de stal bieden ruimte aan zo’n 15 extra koeien en in 2016 is, ook met het oog op verdere groei, een melkrobot aangeschaft. Door het fosfaatreductieplan moest er evenwel gesneden worden in het jongvee en staat uitbreiding van het aantal melkkoeien in de ijskast.

Pachten op Twickel

Paul: “Voordeel van pachten is dat je minder kapitaalcrachtig hoeft te zijn om boer te zijn. Er zit minder eigen geld in. Aan de andere kant heb je te maken met pachttarieven waar je geen invloed op hebt. Die zijn de afgelopen jaren fors toegenomen. Bij Twickel moet de schoorsteen ook roken, maar dit tikt bij ons wel aan. Over een paar jaar dalen ze gelukkig weer.” Plannen om op het landgoed de landbouw en natuur meer met elkaar te vervlechten,

vallen op Klein Peddemors in principe in goede aarde. Paul: “We zijn een gangbaar bedrijf maar we boeren op Twickel al met de natuur. Onderhoud van houtwallen behoort tot ons werk en we zijn ook al een tijd bezig met bodemverbetering. Biodiversiteit is belangrijk, we steunen die ontwikkeling maar het moet wel inpasbaar zijn. Als wij stroken van onze goede landbouwgrond inzaaien met bloemenmengsels, moeten wij van elders voer halen en meer mest op transport zetten. Dat werkt alleen als je met die stroken hetzelfde kunt verdienen als met koeien en dat betwijfel ik.”

De toekomst

Op de vraag of op erve Klein Peddemors over 100 jaar nog wordt geboerd, durven Janet en Paul geen ja te zeggen. “We zijn optimistisch maar ook realistisch.” Ze vragen zich af of de melkveehouderij in de toekomst voldoende omvang heeft om te kunnen renderen. “Wij zijn geen voorstander van een neventak. De beste neventak is verbetering van de hoofdtak.” Ook ervaren ze de strenge, toenemende regelgeving van de overheid als een belemmering. “Als de stikstofregels doorgaan, is er geen groei mogelijk. Dan bloeden veel bedrijven dood.”

Het gesprek aan de keukentafel sluiten ze af met een hartenkreet. “Als je ziet waar we allemaal aan moeten voldoen en de waardering die we ervoor krijgen, dan vraag ik me af of het nog de moeite waard is om voor deze samenleving melk te produceren. Bij de boerenacties kregen we veel sympathie maar daar kunnen we niet van leven”, zegt Janet. “De burger en consument zijn verschillende persoonlijkheden. In de supermarkt regeert de portemonnee”, vult Paul aan.

